

Handläggare: Staffan Halleskog
Telefon: 05-508 36 203

Till
Äldrenämnden

Tertialrapport 2 Äldrenämnden

Äldreförvaltningens förslag till beslut

1. Godkänner tertialrapport 2 för 2008 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Gunnel Rohlin
direktör

Chatrin Engbo
avdelningschef

Marianne Hedenström
avdelningschef

Raili Karlsson
avdelningschef

Sammanfattning

Stadens nämnder ska enligt fullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning i tertialrapporter redovisa det förväntade ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet till kommunstyrelsen samt vid befarade avvikelser vidta åtgärder. I tertialrapport 2 redovisas verksamhetens resultat och det ekonomiska utfallet för perioden januari - augusti samt en prognos på årsutfallet med avräkning mot budget. Samtliga beräknade kostnader och intäkter ingår i prognosen.

Bakgrund

Tertialrapporterna med helårsprognos är en del av den löpande uppföljningen som kommunstyrelsen ansvarar för. Uppföljningen baseras i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Informationen om ekonomi och verksamhet ger kommunstyrelsen en samlad bild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål.

Ärendet

I budget för 2009 med inriktning för 2010 och 2011 finns tre inriktningsmål:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

I tertialrapporterna ska kortfattat redovisas hur och i vilken mån nämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Nämndens tertialrapporter rapporteras i ILS-webben enligt den struktur som finns upplagd. Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområden är insorterade under de tre inriktningsmålen. Under respektive mål för verksamhetsområdet anges nämndens mål och kortfattad rapport om hur långt nämnden kommit i sitt bidrag till att respektive mål uppnås.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av staben i samarbete med förvaltningens övriga avdelningar.

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen gör den bedömningen att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen kommer att uppnås under året. Vad avser det ekonomiska åtagandet prognostiseras ett nettoöverskott på 4,3 mnkr. Överskottet hänförs till största delen av vakanta tjänster och tjänst finansierad av e-tjänstmedel samt 2 mnkr för ej förbrukade medel för kartläggningsinstrument. Först under hösten kommer kommunfullmäktige att fatta beslut om kartläggningsinstrument. Detta gör att Tieto inte kommer att ha möjlighet att göra de förändringar i Paraplyet som krävs till höstreleasen, vilket gör att inga kostnader kommer att bokföras under 2009.

Med tanke på landets och stadens finansiella läge har och kommer förvaltningen under året att vara restriktiv vad avser kostnaderna.

Den övergripande verksamhetsuppföljningen nedan gör att förvaltningen bedömer att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten kommer att uppnås.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL I:

I. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	0 %		0 %	30 %	2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.2 Jobb istället för bidrag

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	0	1	1 st	1 400 st	Tertial 2 2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

I.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

● Uppfylls helt

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök. Staden har antagit ett miljöprogram med sex övergripande mål för hållbar utveckling. En viktig del i äldreförvaltningens arbete är att uppmuntra verksamheterna att bidra till en hållbar livsmiljö inom de områden som förvaltningen har rådighet över.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	---------------	--------	-------------	--------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)			0 %	tas fram 2009	2009
● Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %		100 %	100 %	2009
● Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %		100 %	100 %	2009
● Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	85 %	Årsredovisning 2009
● Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utryknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	100 %	Aug 2009
● Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %		100 %	tas fram 2009	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s års-mål	Period
Elförbrukning (alla nämnder)	0 kWh		0 kWh	tas fram 2009	2009

NÄMNDMÅL:
Miljömedvetenhet ska genomsyra verksamheten
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
I.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög
NÄMNDMÅL:
De äldres skiftande behov av boende ska tillgodoses

● Uppfylls helt

Trygghetsboende

Äldreförvaltningen har under perioden deltagit i stadsledningskontorets arbete med att ta fram ett förslag om inrättande av trygghetsboende i staden. Förslaget utgår från äldreboendedelegationen slutbetänkande, ”Bo bra hela livet” (SOU 2008:113), som överlämnades till regeringen i december 2008. Stadsledningskontorets förslag remissbehandlas av äldrenämnden den 15 september.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Upphandling av enstaka platser på vård och omsorgsboenden, korttidsvård, profilboenden och korttidsvård utomlands.	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
I.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv
NÄMNDMÅL:
Kultur och aktiviteter ska genomsyra äldreomsorgens verksamhet i vardagen

Äldreförvaltningen fortsätter att i samverkan med kulturförvaltningen utveckla kultur och hälsofrämjande aktiviteter inom stadens äldreomsorg. Projektet Kultur för äldre har hittills besökt samtliga kommunalt drivna vård- och omsorgsboenden och servicehus i stadsdelsnämnderna.

Äldreförvaltningen samverkar också med idrottsförvaltningen för att utveckla fysiska aktiviteter, Motion för äldre – Hälsofrämjande aktiviteter. Ett nytt nät-

verk med representanter från varje stadsdelsförvaltning har bildats som start på detta arbete.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ● Kultur och hälsobefrämjande aktiviteter för äldre 	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare

En projektgrupp har bildats med representanter för polisen, brottsofferjourenas riksförbund, Micasa fastigheter i Stockholm AB, två stadsdelsförvaltningar och äldreförvaltningen. Samråd sker med representanter för kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens handikappråd. Äldreförvaltningen har varit i kontakt med stadsdelsförvaltningarnas samordnare för det brottsförebyggande arbetet. En broschyr, som vänder sig till äldre personer, håller på att utarbetas och kommer att spridas av polisen, förvaltningarna och pensionärsorganisationerna. Ett tjänsteutlåtande med ytterligare förslag utarbetas och seminarier planeras under hösten i år. Studiecirkelar i samarbete med pensionärsorganisationerna planeras till vårterminen 2010.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> ● Ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare 	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s års-mål	Period
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	0 st	0 st	0 st	20 st	Tertial 2 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra riktade informationsinsatser för att underlätta medborgarnas valfrihet inom äldreområdet	2008-01-01	2010-12-31	
 Utveckla samarbetet med frivilligorganisationerna	2008-01-01	2010-12-31	

NÄMNDMÅL:
Äldre ges goda förutsättningar att välja utförare
 Uppfylls helt

IT-frågor
Paraplysystemet

Äldreförvaltningen har under våren besökt några stadsdelsförvaltningar utifrån behovet av utbildning i Paraplysystemet för biståndshandläggare och har även deltagit på möten för Paraplykontaktpersoner. Kunskapsnivån är mycket varierande och det behövs utbildning och genomgång av Paraplysystemet i samtliga stadsdelsförvaltningar. Äldreförvaltningen kommer fortsättningsvis att delta i utvecklingen av Paraplysystemet som IT-avdelningen på stadsledningskontoret (SLK) ansvarar för.

Köhantering för vård- och omsorgsboende

Köhantering för vård- och omsorgsboende infördes den 1 juli 2008. Utveckling av etapp 2 produktionssattes under januari månad, därmed avslutades projektet IT – stöd för köhantering. En utvärdering av riktlinjer för köhantering kommer att genomföras under hösten 2009.

Köhantering för dagverksamhet

Köhantering för dagverksamhet för äldre etapp 1 produktionssattes under juni månad 2009 och etapp 2 produktionssätts under hösten. Tillämpningsanvisningar har tagits fram. Under juni månad hölls utbildning för utförare, biståndshandläggare samt chefer. Arbetet med att utveckla en e-tjänst pågår.

ParaSoL

IT avdelningen på SLK har påbörjat ett arbete som äldreförvaltningen deltar i som kallas ParaSoL revision. I junireleasen av Paraplysystemet var genomförandeplanen i fokus, för att den ska bli bättre och mer användarvänlig. Detta arbete fortsätter under hösten.

Äldreförvaltningen har tillsammans med några stadsdelsförvaltningar arbetat fram en användarhandledning i ParaSoL. Lanseringen av användarhandledningen har pågått under våren, där nästan alla stadsdelsförvaltningar har besökts. Under juni månad hölls fyra utbildningstillfällen i ParaSoL med fokus på genomförandeplan. Fem nya tillfällen är bokade under september månad varav tre tillfällen för privata hemtjänstutförare. Utbildningen har främst riktat sig till chefer och de som är ParaSoL kontaktpersoner/handledare. Äldreförvaltningen bedömer att fler utbildningsinsatser måste arrangeras dels för att öka användandet av ParaSol, dels för att höja kvaliteten inför införandet av e-tjänster.

Omsorgsdagboken

Pilotdriften av Omsorgsdagboken startade under juni månad. De användbarhetstester som gjordes under juni och juli månad har varit värdefulla, där mycket bra information och synpunkter kom fram.

Utveckling av Nationella It strategin

Stockholms stad har antagit Utveckling av Nationella It – strategin. Äldreförvaltningen kommer att gå igenom den för att se vad som finns för fortsatt utvecklingsarbete.

Regional webbplats

Arbetet med Regional webbplats fortgår med att ta fram nya texter kring äldreomsorg som ska publiceras i Vårdguiden. Stockholms stad är en av kommunerna som finns med under ”mina vårdkontakter” på Vårdguiden.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Delta i arbetet med att ta fram webbaserade informationssystem.	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar:

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen**

● Uppfylls helt

Konsekvenser av upphandling enligt LOV

Lag om valfrihetssystem (LOV), som trädde i kraft den 1 januari 2009, möjliggör ökad valfrihet och nya lösningar. Den 15 juni 2009 (utl. 2009:98) beslutade kommunfullmäktige att LOV ska användas för upphandling av privata utförare av hemtjänst och vård och omsorgsboende fr.o.m. den 1 september 2009.

Ökad valfrihet ställer krav på en organisation som i allt större utsträckning förvaltar avtal. Uppföljning av verksamhet, administration och ekonomi kommer ta allt mer resurser i anspråk och ställer också krav på utveckling av kompetens och metoder för uppföljning. Äldreförvaltningen har påbörjat arbetet med att se hur organisation, kompetens och metoder kan förändras utifrån förändrade förutsättningar.

Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

I dag finns valfrihet för hemtjänst, ledsagning, avlösning, dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende. En viktig del i arbetet med att erbjuda ökad valfrihet och mångfald är information. Äldreförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret arbetat med att ta fram lättillgänglig och tydlig information med möjlighet till att göra jämförelser.

Möjliggöra korttidsvård utomlands

För att möjliggöra korttidsvård utomlands har äldreförvaltningen tagit fram ett förslag till förfrågningsunderlag för att upphandla enstaka platser för korttidsvård utomlands för personer 65 år och äldre. Äldreförvaltningens förslag kommer att beslutas av äldrenämnden den 15 september.

Valfrihet inom dagverksamhet

Den 1 juli i år infördes valfrihet inom äldreomsorgens dagverksamhet. Inför införandet har äldreförvaltningen arbetat fram ett köhanteringssystem med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Äldrepedagoger

Arbete med att förbereda införandet av äldrepedagoger fortgår. Erfarenheter från ett antal kommuner med äldrepedagogtjänster har inhämtats. Äldreförvaltningen har kontakt med Ersta Sköndals högskola för att undersöka möjligheten att planera utbildningar inom området. Planering har påbörjats med de två stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck och Skärholmen, som kommer att vara piloter vid införandet.

Utvärdering av försöket med MAR-funktion

Utvärdering av försök med MAR- funktion har tagits upp i äldrenämnden den 2009-06-09. I utvärderingen framgick det att försök med MAR-funktion visat sig lyckat.

Äldrenämnden beslutade under mötet att ge äldreförvaltningen i uppdrag att innan utgången av 2009 redovisa slutsatser kring organisation och ansvarsfördelning mellan MAS och MAR-funktionen. Äldreförvaltningen kommer att under hösten 2009 genomföra en total översyn av MAS-funktionen och ansvarsfördelningen mellan MAS- och MAR- funktionerna.

Utarbeta anhörigpolicy/riktlinjer

En arbetsgrupp har bildats med anhörigkonsulenter från tio stadsdelsförvaltningar. En utgångspunkt för arbetsgruppen är resultatet av den enkät till anhöriga som genomfördes i samarbete med stadsdelsförvaltningarna. Vidare uppmärksammas den ändring i socialtjänstlagen om stöd till anhöriga som trädde i kraft den 1 juli i år. Arbetsgruppen deltar även i planeringen av anhörigdagen som kommer att äga rum i Stadshuset den 10 oktober. Förslag till policy/riktlinjer till stöd för stadsdelsförvaltningarnas fortsatta arbete för anhöriga/närstående kommer att föreläggas äldrenämnden under hösten.

Hållbar jämställdhet

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har av regeringen erhållit 125 mnkr för Hållbar Jämställdhet. Syftet med projektet är att aktivt arbeta med ett målinriktat, uthålligt och kunskapsbaserat arbete för att jämställdhetsintegrera äldreomsorgen. Äldreförvaltningen avser att i samråd med stadsdelsförvaltningarna Norrmalm, Rinkeby/Kista och Skärholmen samt Stockholms universitet vid nästa ansökningstillfälle, den 15 oktober 2009, ansöka om utvecklingsmedel från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Äldreförvaltningens förslag till ansökan förläggs äldrenämnden den 13 oktober.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Förbereda införandet av äldrepedagoger	2009-01-01	2009-09-01	
● Försöket med MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering) utvärderas	2009-01-01	2009-09-01	
● Inom ramen för de utbildningsinsatser som erbjuds via äldrenämnden ska påvisas goda exempel i enlighet med av kommunfullmäktige beslutade kostpolicy	2009-01-01	2009-12-31	
● Möjliggöra korttidsvård utomlands	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Utarbeta en anhörigpolicy till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhöriga 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå 	2007-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> En utveckling av systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalitet och rätts-säkerhet ska ske 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Följa regeringens fortsatta arbete utifrån utredningen "Värdigt liv i äldreomsorgen" samt utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholms stad 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> I samarbete med kommunstyrelsen genomföra särskilda utbildningsinsatser för äldreomsorgens chefer 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldre-nämnden, Micasa och Stadshus AB föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad 	2009-01-01	2009-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Medarbetarnas kompetens och utbildningsgrad ska öka 	2008-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Tillsammans med frivilligorganisationerna tillskapa en lokal överenskommelse om spelregler och åtagande från respektive part 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Utveckla kultur- och idrottsinsatserna inom äldreomsorgen 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Aktivt medverka till äldreomsorgens utveckling genom kompetens-utvecklingsinsatser

- Uppfylls helt

Två *grundutbildningar* pågår på deltid. En undersköterskeutbildning med 23 deltagare avslutades under perioden liksom en förgymnasial utbildning i svens-

ka med vårdinriktning med 29 deltagare. Tre högskolekurser inom områdena demenssjukdom och ergonomi har avslutats.

Inom följande områden har *kortare kurser och seminarier* genomförts: demenskunskap för biståndshandläggare, riksfärdtjänst, biståndshandläggare i ett kundvalssystem, hemrehabilitering, nya patientdatalagen samt social dokumentation för enhetschefer. Äldreförvaltningen har även anordnat en introduktionsdag för semestervikarierande biståndshandläggare. 281 personer har deltagit i kortare kurser och 73 personer har deltagit i Äldrecentrums seminarier. Utvärderingar har gjorts av samtliga utbildningar och visar ett gott resultat. En seminariedag om etik i äldreomsorgen där målgruppen är biståndshandläggare och enhetschefer planeras.

Planering har påbörjats för bl.a. följande *högskoleutbildningar* inom anhörigstöd 7,5 högskolepoäng (hp) och demenskunskap 7,5 hp. Vårdbiträdesutbildning och undersköterskeutbildning är beställda.

Upphandling av gymnasieutbildningar har skett. Äldreförvaltningen har genomfört stadens slutredovisning för Kompetensstegen till Socialdepartementet. Äldreförvaltningen deltar i planering av vård- och omsorgscollege i staden i samverkan med landstinget och utbildningsförvaltningen och är även en partner i projektet SpråkSam vilket finansieras av Europeiska Socialfonden. Syftet med projektet är att skapa lärande och språkutvecklande miljöer på de arbetsplatser som deltar. Projektet kommer att utveckla nya former för utbildning i svenska som andra språk och vård och omsorg.

Under perioden har äldreförvaltningen besökt alla stadsdelsförvaltningars ledningsgrupper för äldreomsorgen för att inventera behovet av utbildnings- och kompetensutveckling.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Erbjuda äldreomsorgspersonalen ett varierat utbildningsutbud 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Inom staden sker en rättvis och likvärdig biståndsbedömning

- Uppfylls helt

Bedömningskansliet

För att åstadkomma enhetligare bedömningar, dokumentation och uppföljning av insatser till äldre har bedömningskansliet under våren tagit fram ett förslag på ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för stadens biståndshandläggare inom äldreomsorgen. I instrumentet ingår dels en allsidig bedömning av olika aspekter på omsorgsbehovet med utgångspunkt från den

äldres hela livs- och behovssituation, dels en systematisk registrering av olika faktorer av betydelse för insatsernas inriktning och omfattning. Den senare delen gör det möjligt att följa upp och jämföra beslutade insatser i förhållande till behoven och därmed ge underlag för att säkerställa likformighet, rättvisa, ett effektivt resursutnyttjande och en god planering av stadens äldreomsorg. Äldrenämnden beslutade om införande av kartlägnings- och bedömningsinstrumentet på juni sammanträdet. Under förutsättning att kommunfullmäktiges beslut om kartlägnings- och bedömningsinstrument under hösten planeras införandet att ske våren 2010.

Kansliet har under våren parallellt arbetat med utvecklingsarbetet av implementeringen av kartlägnings- och bedömningsinstrumentet i äldreomsorgens verksamhetssystem, Paraplyet. Utvecklingen fortsätter under hösten tillsammans med Tieto och stadens IT-avdelning. Kansliet har under våren dels lämnat ansökan om e-tjänstmedel, dels gjort en ansökan till utvecklingsrådet, för att kunna finansiera utvecklingen av verksamhetssystem.

I syfte att skapa ett gemensamt synsätt, policy och tolkning av stadens riktlinjer har kansliet tillsammans med Äldrecentrum påbörjat planering av innehållet i de dialogseminarier som kommer att genomföras med stadens biståndshandläggare och deras chefer under våren 2010.

Kansliet fortsätter bearbetningen av resultatet av den genomförda undersökningen som gjordes hösten 2008 av äldres behov och insatser inom äldreomsorgen i Stockholms stad.

Planering för vidare kompetensutvecklingsinsatser i syfte att utveckla myndighetsutövningen pågår inför hösten och utbildningssatsningen är obligatorisk för stadens samtliga biståndshandläggare och deras chefer. Utbildningarna har sin utgångspunkt i socialtjänstlagens mål och intentioner, socialt synsätt och sociala behov, biståndshandläggarens roll, uppgift och uppdrag samt i intervju och samtalsteknik. Utbildningen kommer att genomföras under september och oktober månad.

Systematisk uppföljning och redovisning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet

Äldreförvaltningen presenterade under första kvartalet en sammantagen verksamhets- och kvalitetsredovisning avseende äldreomsorgens måluppfyllelse, kvalitet och kostnader 2008. En redovisning avseende innevarande år kommer att lämnas under första kvartalet 2010.

Under andra kvartalet 2009 har en webbaserad uppföljning av verksamheter inom äldreomsorgen, enligt av kommunfullmäktige 2005 beslutade uppföljningsmodell, implementerats på stadsdelsförvaltningarna. Intentionen är på sikt att uppföljningarna länkas till respektive enhet under Jämför Service på stadens hemsida, som ett komplement för den enskildes val av utförare.

Äldreförvaltningen deltar i stadsledningskontorets arbete med ett stadsövergripande och webbaserat system för såväl interna som externa synpunkter, klagomål, avvikelser etc. Arbetet beräknas avslutas i december 2009.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Arbeta för att en rättvis och likvärdig biståndsbedömning sker i staden 	2009-01-01	2010-12-31	
<ul style="list-style-type: none"> Utveckla en systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet. 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Skapa förutsättningar för att personalen i äldreomsorgen har kunskap om måltidens betydelse för de äldres hälsa och välbefinnande

● Uppfylls helt

Handbok med råd och rekommendationer har distribuerats till samtliga stadsdelsförvaltningarna. Handboken ska användas vid alla kurser, seminarier och utbildningar som kostenheten anordnar. Den kan även användas vid planering och kvalitetssäkring av måltidsverksamheter och vid upphandling.

Arbetet med framtagande av en *Kostpärm* pågår. Materialet kommer att utvärderas och sedan färdigställas under hösten. Det webbaserade utbildningsmaterialet *Mat för äldre* vidareutvecklas med bland annat interaktiva övningar. Båda materialen kommer därefter att implementeras i verksamheterna.

Kostenheten har utifrån det utbildningspaket som togs fram i början av året genomfört ca 50 utbildningar under våren 2009. Utbildningarna som kan skräddarsys tillsammans med chef/kontaktperson för olika verksamheter och målgrupper har visat sig vara efterfrågade. En ny utbildningskatalog för hösten 2009 har tagits fram.

Kostenheten har deltagit i utvärderingen av åtagandena för mat och måltider i upphandling av driften av vård och omsorgsboenden som stadsledningskontoret har genomfört.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<ul style="list-style-type: none"> Implementering av kostpolicyn med råd och rekommendationer. 	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:**Trygghet, värdighet och inflytande präglar hela äldreomsorgen**

● Uppfylles helt

Minimibemanning på demensboenden

I samarbete med Äldrecentrum pågår ett arbete med att utreda minimibemanningen i demensboenden. Bland annat har en vinjettstudie genomförts bland samtliga demensboenden i staden samt ett antal boenden i Göteborg och Malmö. Det har också hållits två koncensusmöten med sakkunniga inom området. Närmast kommer deltagande observationer vid ett urval av demensboenden att genomföras under september. Arbetet kommer att redovisas i en slutrapport i oktober 2009.

Äldre med psykiska funktionshinder

Med utgångspunkt från den kartläggning av äldreomsorgstagare med psykiska funktionshinder som genomförts har ett arbete påbörjats i samarbete med socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen för att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna utveckla stödinsatserna till målgruppen. Under oktober månad planeras en seminariedag för chefer inom äldreomsorg och socialpsykiatri då bl.a. verksamheternas samverkansformer ska diskuteras. Äldreförvaltningen kommer också att bevaka behovet av boenden med inriktning mot äldre med psykiska funktionshinder i boendeplaneringen.

Stimulansmedel

Stockholms stad har beviljats 81,8 mnkr av 2009-års statliga stimulansmedel för utveckling av vården och omsorgen om äldre. Av dessa medel har Äldrenämnden beviljats 1 152 tkr. Äldreförvaltningen har sammanställt stadsdelsförvaltningarnas projektansökningar för 2009 samt projektredovisningar för åren 2006-2008. En sammanställning har också gjorts av stadsdelsnämndernas slutredovisning av 2006 års stimulansmedel. För 2006 har totalt 5,8 mnkr återbetalats till Socialstyrelsen.

Stockholms äldre- och handikappjour

Stockholms äldre- och handikappjour har installerat ny mottagningsutrustning för digitala larm som är ett komplement till den analoga mottagningsutrustningen. Digitala larm har börjat installeras hos de kunder som efterfrågar dessa. Jouren planerar i samarbete med Telia/CallGuide att införa ett nytt telefonisystem. Likaså har Telias tjänst Grupp-SMS tagits i bruk för att effektivisera och rationalisera vikarierekrytering.

Utvecklingsarbete tillsammans med "Äldre direkt" pågår där tydliga samarbetsformer, ansvarsområden och förhållningssätt utarbetas för respektive verksamheter gällande de frågor som äldre, anhöriga m fl i Stockholms stad ställer.

Samarbete med Jobbtorg pågår där syftet är att verksamheten ska tillhandahålla praktikplats för den aspirant som Jobbtorg förmedlar.

Äldreomsorgsinspektörerna

I verksamhetsplanen för 2009 uppgavs att äldreomsorgsinspektörerna efter slutförd granskning av äldreomsorgen i Norrmalms och Skärholmens stadsdelsnämnder skulle utarbeta ett nytt sätt att granska stadens äldreomsorg. En viss förskjutning av tidsplanen för starten av pilotgranskning av äldreboenden med psykiatrisk inriktning kommer att ske.

Äldreombudsmannen

Äldreombudsmannen (ÄO) har under våren 2009 bjudits in till 16 olika enheter, både kommunala och privata, för att delta i planeringsdagar och visa den dokumentärfilm som ÄO producerade till det avslutande dialog-seminariet i februari 2009, på temat "Omsorg när du blir gammal – från ord till handling". ÄO har genom dessa tillfällen mött ca 300 personer som arbetar med stadens äldre, tillsammans med deltagarna har ÄO fört en dialog på temat "från ord till handling" och enheterna har kunnat identifiera viktiga utvecklingsbehov inom deras del av stadens äldreomsorg.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Information i riktlinjer för hälso-och sjukvård.	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Utveckla samverkan med landstingets hälso- och sjukvård

● Uppfylls helt

Översyn av samverkansöverenskommelsen från 2002 med landstinget om äldreomsorgen

Stockholms stad har tillsammans med Stockholms läns landsting (SLL) arbetat med revidering av tidigare överenskommelsen från 2002 kring samverkan om hälso- och sjukvårdsansvar rörande äldre och personer med fysiska funktionsnedsättningar. Förslag till ny överenskommelse ska upp för beslut i både socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens och äldrenämndens oktobersammanträde för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Överenskommelsen berör övergripande frågor såsom inrättande av organisation för samverkan, informationsutbyte, in- och utskrivningsklara patienter i slutenvård, habilitering och rehabilitering, hälso- och sjukvård i särskilt boende och i ordinärt boende, egenvård samt privata aktörers skyldighet att följa överenskommelsen. Överenskommelsen ska utgöra en grund för lokala överenskommelser för samverkansrutiner mellan stadsdelsnämnder och parter som representerar landstinget.

Äldreförvaltningen har tillsammans med KSL deltagit i arbetet med överenskommelser med SLL om aktuella frågor inom hälso- och sjukvård som t.ex. läkarinsatser i särskilda boende och daglig verksamhet, personer med behov av andningshjälp i hemmet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Följa upp trygghetskvitton	2009-01-01	2009-12-31	
● Uppföljning av lokala samverksansavtal	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Frisknärvaro (alla nämnder)	49 %		49 %	tas fram 2009	2009
□ Medarbetarindex (alla nämnder)			69	60	2009

Kommentar: Medarbetarenkäten är ett instrument för att mäta vad medarbetarna tycker i en rad frågor. Medarbetarindex (NMI) är ett värde som visar medarbetarnas uppfattning om sin nuvarande arbetssituation. Under september kommer en medarbetarenkät att utsändas till stadens anställda.

● Sjukfrånvaro (alla nämnder)	5,7 %	5,2 %	5,2 %	6,5 %	Halvår I 2009
-------------------------------	-------	-------	-------	-------	---------------

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31	
● Utifrån stadsdelsnämndernas redovisade behov, genomföra utbildningsinsatser för äldreomsorgens personal	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans
NÄMNDMÅL:
Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Ekonomisk uppföljning

Budgeten för äldrenämnden år 2009 är netto 64,0 mnkr. I samband med verksamhetsplanen för år 2009 anmäldes till kommunstyrelsen omslutningsförändringar om 15,7 mnkr för Stockholms äldre- och handikappjour.

Mnkr netto

Enhet	Budget 2009	Utfall 2009-08-31	Årsprognos	Avvikelse
Staben inkl äldrenämnden m m	34,3	21,8	33,0	1,3
Strategi och planering	14,0	6,6	13,0	1,0
Stockholms äldre- och handikappjour	10,3	8,8	10,3	0,0
Utveckling	5,4	6,8	3,4	2,0
Totalt	64,0	*) 44,0	59,7	**) 4,3

*) Varav ca 4,6 mnkr finansieras av e-tjänstmedel från SLK för IT-projekt, vilket regleras i samband med bokslutet

**) Hänsyn har tagits till e-tjänstmedlen

Totalt prognostiseras ett nettoöverskott för 2009 på 4,3 mnkr. Överskottet hänförs till största delen av vakanta tjänster och tjänst finansierad av e-tjänstmedel samt 2 mnkr för ej förbrukade medel för kartlägningsinstrument.

Med tanke på den finansiella situationen kommer de ekonomiska förutsättningarna att försämrats för staden. För 2010 och 2011 förväntas stadens ekonomiska tillväxt att vara lägre än tidigare prognostiserat. Detta medför att restriktivitet

krävs redan under 2009 för att möta 2010 och 2011. Förvaltningen har och kommer under året noga följa äldrenämndens kostnadsutveckling. Förvaltningen kommer att vara restriktiv vad avser kostnaderna. Detta kan medföra att det prognostiserade överskottet kan komma att öka.

Bedömningskansliet

Äldreförvaltningen har i budget 2009 5,0 mnkr för bedömningskansliet. Kansliet har under våren tagit fram förslag till ett kartläggningsinstrument. Enligt offert från Tieto beräknas kostnaderna för framtagande av instrumentet till ca 4 mnkr. Förvaltningen har i budget 2009 avsatt 2 mnkr för detta. Då kommunfullmäktige först under hösten 2009 förväntas fatta beslut om kartläggningsinstrumentet innebär detta att Tieto inte kommer att kunna göra de förändringar som är nödvändiga förändringarna i Paraplyet till höstreleasen. Under 2009 kommer inga kostnader att bokföras på äldreförvaltningen för instrumentet och kan därmed återlämna 2 mnkr till kommunstyrelsen för 2009. I budget 2009 är inriktningen för 2010 att äldrenämnden får en budget om 2 mnkr för bedömningskansliet. Dessa medel kommer i huvudsak att vara kostnader för personal. Om projektet ska genomföras i sin helhet behövs ytterligare 4 mnkr. Äldreförvaltningen har gjort en förfrågan till stadsledningskontoret om finansiering kan ske med centralt avsatta e-tjänstmedel. Förvaltningen har inte fått något definitivt besked.

Utvecklingsrådet beslutade innan sommaren att rekommendera att kartläggningen prioriteras och att det bör finansieras centralt. Frågan kommer att hantearas i budgetförhandlingarna för år 2010.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Prognos helår	Årsmål	KF:s års-mål	Period
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	0 st		0 st	45 st	2009